

แนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
Guidelines for the Management of Dropout Students in Highland School
Areas under the Office of Phitsanulok Primary Educational Service Area 3

อักรพงษ์ ธรรมมาวิวัฒน์¹ ชัชภูมิ สีชมภู² ชลายุทธ์ ครุฑเมือง³
Akarapong Thammawiwat, Chatphum Sichomphoo, Chalayuth Khrootmuang

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุการออกกลางคัน แนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคัน และตรวจสอบความเหมาะสมของโรงเรียนพื้นที่สูง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 135 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า สาเหตุการออกกลางคันของ ทั้ง 6 ด้าน มีดังนี้ 1) ติดการพนัน ติดเกม ติดเพื่อน และติดยาเสพติด 2) ครอบครัวมีฐานะยากจน 3) กฎ ระเบียบของโรงเรียนเคร่งครัดเกินไป 4) หลักสูตรที่เปิดสอนไม่ตรงกับความต้องการ 5) ขาดเทคนิคและวิธีการในการถ่ายทอด 6) แหล่งอบายมุขอยู่ใกล้สถานศึกษา ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคัน ทั้ง 6 ด้าน มีดังนี้ 1) ครูที่ปรึกษาออกเยี่ยมบ้าน เพื่อหาสาเหตุ สภาพปัญหาการเรียนของนักเรียน 2) จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองและนักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา 3) จัดทำคู่มือการปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบของโรงเรียน 4) โรงเรียนให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา 5) โรงเรียนมีการนิเทศ ติดตาม ภายในสถานศึกษา 6) โรงเรียนและชุมชนร่วมกันสร้างกลุ่มเครือข่ายผู้ปกครองในพื้นที่ และผลการตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคัน ทั้ง 6 ด้าน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords) : สาเหตุการออกกลางคัน; แนวทางบริหารจัดการ; โรงเรียนพื้นที่สูง

Abstract

The objectives of this research article were: to study the causes of student truancy, management strategies for addressing student truancy, and to assess the suitability of highland schools under the jurisdiction of the Office of Educational Service Area Region 3, Nakhon Pathom Province. The sample group consisted of 9 schools with a total of 135 participants.

Received: 2023-08-21 Revised: 2023-08-31 Accepted: 2023-09-03

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Educational Administration Master of Education, Uttaradit Rajabhat University. E-mail: akarapongtom2@gmail.com

² อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Lecturer, Graduate School Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University, Thailand. E-mail: Chatphum.Sri@live.ur.ac.th

³ อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Educational Administration Master of Education, Uttaradit Rajabhat University. E-mail: charayuth@gmail.th

The research tools were: questionnaires and interviews, and statistical analysis techniques such as means, standard deviations, and content analysis.

The research findings revealed that the causes of truancy across all six dimensions were: 1) involvement in gambling, gaming, negative peer influences, and substance abuse 2) familial financial difficulties, 3) excessive strictness of school rules and regulations, 4) curriculum misalignment with student needs, 5) lack of teaching techniques and methods, and 6) proximity of negative influences due to the school's location. The management strategies for addressing student truancy across all six dimensions were as follows: 1) Teacher home visits to identify causes and address student absenteeism issues, 2) organizing activities to emphasize the importance of education to both parents and students, 3) developing manuals for adhering to school rules and regulations, 4) schools creating teaching plans aligned with the curriculum, 5) implementation of internal monitoring and follow-up mechanisms, and 6) collaborative efforts between schools and communities to establish parent networks in the area. Moreover, the results of evaluating the appropriateness of the management strategies for addressing student truancy across all six dimensions indicated the highest level of suitability.

Keywords: dropout cause; management guidelines; highland school areas

บทนำ (Introduction)

กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในระดับประเทศ ได้มีนโยบายเร่งรัดปรับปรุงระบบ วิธีการในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เร่งสร้างคุณภาพของการศึกษาของประเทศไทยให้ได้มาตรฐาน สำหรับในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมาอาจกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จหลายด้าน เช่น อัตราการเข้าเรียนในภาคบังคับเพิ่มขึ้น การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ การพัฒนาหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน การกระจายอำนาจทางการศึกษาไปสู่ท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม บทสรุปของการจัดการศึกษาที่ผ่านมามีประเด็นที่น่าสนใจศึกษาโดยเฉพาะด้านสภาพและผลผลิตในการจัดการศึกษาที่เกี่ยวกับผู้เรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการที่ผู้เรียนส่วนหนึ่งไม่สามารถเข้าเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับหรือต้องออกกลางคันได้

ปัจจุบันพบปัญหาว่า การออกกลางคันเป็นปัญหาสำคัญต่อการจัดการศึกษาของประเทศที่ต้องเร่งดำเนินการป้องกันและแก้ไขอย่างจริงจัง ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนทำให้เกิด “ความสูญเปล่าทางการศึกษา” เป็นผลเสียต่อผู้เรียน ได้แก่ ทำให้ผู้เรียนขาดความรู้ และทักษะจำเป็นในการดำรงชีวิต มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้ ขาดความมั่นใจในตนเอง ขาดโอกาสในการพัฒนาตนเอง ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาในระหว่างเรียน งบที่รัฐควรจะได้รับในอนาคตจากที่มีประชากรที่มีคุณภาพ งบที่รัฐจะต้องเสียไปในการแก้ปัญหาสังคมหากเด็กออกกลางคันส่วนหนึ่งก่อปัญหาขึ้น งบที่รัฐต้องเสียไปในการดูแลบุคคลส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เป็นการสูญเสียโอกาส ได้แก่ สูญเสียโอกาสส่วนบุคคลที่จะได้ศึกษา และพัฒนาตนเอง สูญเสียโอกาสของสังคมที่จะได้บุคคลที่มีคุณภาพมาพัฒนาประเทศและเป็นผลเสียต่อสังคม ได้แก่ ขาด

คนที่มีคุณภาพที่จะสร้างสรรค์ความเจริญ สังคมต้องแบกรับภาระหากผู้เรียนที่ออกกลางคันโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ สังคมเกิดความวุ่นวายหากผู้เรียนที่ออกกลางคันโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ และก่อปัญหาขึ้น จะเห็นได้ว่าการออกกลางคันเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่ไม่อาจมองข้ามไปได้เพราะผู้เรียนที่ออกกลางคันต้องประสบปัญหาคุณภาพชีวิตของตนเอง ก่อนให้เกิดผลเสียต่อสังคมและประเทศชาติในอนาคต (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2554: 14)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสาเหตุและแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันในการวิจัยหัวข้อ “แนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ” เพื่อหาแนวทางการป้องกันการออกกลางคัน เพื่อจะนำไปสู่แนวทางแก้ไขและป้องกันหรือลดจำนวนการออกกลางคันของนักเรียนให้มีปริมาณลดน้อยลงและหายไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
3. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย
  - 1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านนักเรียน ด้านครอบครัว ด้านสถานศึกษา ด้านการสอน-หลักสูตร ด้านครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอน ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม
  - 1.2 ขอบเขตด้านประชากร/กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานแผนงานการศึกษาการศึกษา หัวหน้างานหลักสูตร ประธานกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 9 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านน้ำจวง โรงเรียนบ้านร่มเกล้า โรงเรียนบ้านขุนน้ำค้ำ โรงเรียนภูซัดรวมไทยพัฒนา โรงเรียนบ้านห้วยทรายเหนือ โรงเรียนวัดบ่อภาค โรงเรียนกัลยาณีวัฒนา 1 โรงเรียนบ้านหนองหิน โรงเรียนบ้านหลังเขา รวมทั้งสิ้น 318 คน

สำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามสาเหตุของการออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน หัวหน้างานแผนงานการศึกษาโรงเรียนละ 1 คน หัวหน้างานหลักสูตรโรงเรียนละ 1 คน ประธาน

กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโรงเรียนละ 1 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านน้ำจวง โรงเรียนบ้านร่มเกล้า โรงเรียนบ้านขุนน้ำคืบ โรงเรียนภูซัดรวมไทยพัฒนา โรงเรียนบ้านห้วยทรายเหนือ โรงเรียนวัดบ่อภาค โรงเรียนกัลยาณีวัฒนา 1 โรงเรียนบ้านหนองหิน โรงเรียนบ้านหลังเขา รวมทั้งสิ้น 45 คน 2. นักเรียนกลุ่มเสี่ยงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โรงเรียนละ 10 คน จำนวน 9 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 90 คน จากกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 รวมทั้งสิ้น 135 คน

สำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้ในการสัมภาษณ์หาแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานแนะแนวการศึกษา หัวหน้างานหลักสูตร ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 11 คน

สำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานแนะแนวการศึกษา หัวหน้างานหลักสูตร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 27 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ โรงเรียนพื้นที่สูงที่อยู่ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 9 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านน้ำจวง โรงเรียนบ้านร่มเกล้า โรงเรียนบ้านขุนน้ำคืบ โรงเรียนภูซัดรวมไทยพัฒนา โรงเรียนบ้านห้วยทรายเหนือ โรงเรียนวัดบ่อภาค โรงเรียนกัลยาณีวัฒนา 1 โรงเรียนบ้านหนองหิน โรงเรียนบ้านหลังเขา

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาในระยะเวลาปีการศึกษา 2565-2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย 2 เครื่องมือ ได้แก่

2.1 แบบสอบถามใช้เก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย 3 ตอน ซึ่งตอนที่ 1 สอบถามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ตอนที่ 2 สอบถามสาเหตุการออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 แบบสัมภาษณ์ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 6 ด้าน ด้านละ 2 ข้อ ผู้วิจัยเลือกหัวข้อของสาเหตุที่มีความสำคัญและต้องรีบนำไปหาแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันอย่างเร่งด่วนที่สุดใน 2 ลำดับแรกของแต่ละด้าน รวมทั้งหมด 12 ข้อ เพื่อนำไปใช้หาแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง

2.3 แบบสอบถามใช้เก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย 3 ตอน ซึ่งตอนที่ 1 สอบถามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น

แบบตรวจสอบรายการ (checklist) ตอนที่ 2 สอบถามความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ถึงผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย

3.2 นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งให้แก่โรงเรียนที่จะเก็บข้อมูลพร้อมแบบสอบถามที่จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึง เดือนกรกฎาคม 2566 ได้ข้อมูลกลับคืนมา

3.3 ผู้วิจัยนำผลการตอบแบบสอบถาม มาเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณให้ได้จนครบตามจำนวน และตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วน แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผลต่อไป

แบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

3.4 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อทางโทรศัพท์เพื่อพูดคุยเบื้องต้นให้เข้าใจ และให้ความยินยอมก่อนออกสัมภาษณ์ และขออนุญาตนัดวัน เวลา เข้าพบในวันที่สะดวก

3.5 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์ด้วยตนเองตาม วัน เวลา ที่ได้นัดหมายในเดือนกรกฎาคม 2566 และในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ผู้วิจัยทำการจดบันทึกเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน

3.6 นำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์หาแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันเพื่อนำไปเป็นแนวทางการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนพื้นที่สูงต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้ข้อมูลที่ได้นำมาสรุป และจำแนกแนวทางการบริหารจัดการของแต่ละด้าน และทำการตรวจสอบวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเป็นภาพรวมรายด้าน

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 สรุปผลการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สาเหตุการออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ซึ่งมีทั้งหมด 6 ด้าน ผลปรากฏตามตารางที่ 1

รายการสาเหตุที่มีผลต่อการออกกลางคัน	ระดับสาเหตุการออกกลางคัน (n=119)		
	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ค่าเบี่ยงเบน S.D.	แปลผล
1. ด้านนักเรียน	3.46	0.98	ปานกลาง
2. ด้านครอบครัว	3.09	0.89	ปานกลาง
3. ด้านสถานศึกษา	2.11	0.69	น้อย
4. ด้านการสอน/หลักสูตร	1.91	0.60	น้อย
5. ด้านครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอน	2.11	0.66	น้อย
6. ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม	2.23	0.74	น้อย
รวม 6 ด้าน	2.48	0.76	น้อย

จากตารางที่ 1 พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สาเหตุการออกกลางคันอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ระดับน้อย 4 ด้าน และเมื่อเรียงลำดับเป็นรายด้านที่เป็นสาเหตุมากที่สุด ได้แก่ ด้านนักเรียน ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.98) รองลงมาได้แก่ ด้านครอบครัว ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 0.89) และ ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 2.23$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายการสาเหตุที่มีผลต่อการออกกลางคันที่มีสาเหตุสำคัญเร่งด่วนมากที่สุด 2 ลำดับแรกของแต่ละด้าน ผลปรากฏ ดังนี้

1. ด้านนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.98) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ติดการพนัน ติดเกม ติดเพื่อน และติดยาเสพติด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 1.09) รองลงมา คือ ขาดเรียนบ่อยครั้งจนหมดสิทธิ์สอบ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 1.11) ตามลำดับ

2. ด้านครอบครัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 0.89) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ครอบครัวมีฐานะยากจน ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.69) รองลงมา คือ ครอบครัวไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษา ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 1.02) ตามลำดับ

3. ด้านสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 2.11$, S.D. = 0.69) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด กฎ ระเบียบของโรงเรียนเคร่งครัดเกินไป ($\bar{X} = 2.59$, S.D. = 0.72) รองลงมา คือ ความปลอดภัยภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.47$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

4. ด้านการสอน/หลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.91$, S.D. = 0.60) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด หลักสูตรที่เปิดสอนไม่ตรงกับความต้องการของนักเรียน ($\bar{X} = 3.11$, S.D. = 0.92) รองลงมา คือ โรงเรียนขาดการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 2.68$, S.D. = 0.61) ตามลำดับ

5. ด้านครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 2.11$, S.D. = 0.66) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ขาดเทคนิคและวิธีการในการถ่ายทอดความรู้ ($\bar{X} = 2.39$, S.D. = 0.69) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา ($\bar{X} = 2.36$, S.D. = 0.80) และครูมีการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่ไม่หลากหลาย ($\bar{X} = 2.21$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ

6. ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 2.23$, S.D. = 0.74) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แหล่งอบายมุขอยู่ใกล้สถานศึกษาจนเกินไป ง่ายต่อการหนีเรียน ($\bar{X} = 2.91$, S.D. = 1.01) รองลงมา คือ ขาดการดูแลความปลอดภัยบริเวณรอบสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.44$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ

ระยะที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ตามรายการสาเหตุสำคัญที่มีผลต่อการออกกลางคันหรือเร่งด่วนมากที่สุด 2 ลำดับแรกของแต่ละด้าน โดยการสัมภาษณ์และสอบถามความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 คน ผลปรากฏ ดังนี้

ด้านนักเรียน สรุปได้ว่า 1. ครูที่ปรึกษาออกเยี่ยมบ้านเพื่อหาสาเหตุ สภาพปัญหาการเรียนของนักเรียน และพูดคุยกับนักเรียน ผู้ปกครอง ให้เข้าใจถึงความสำคัญของการเรียน 2. ครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษาหาโอกาสพบปะพูดคุยกับ พ่อ แม่ผู้ปกครองเพื่อขอความร่วมมือในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียน

ด้านครอบครัว สรุปได้ว่า 1. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองและนักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา เช่น กิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ เป็นต้น 2. คณะครูร่วมมือกันพิจารณาหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนหรือจัดหาระดมทุนการศึกษาให้กับนักเรียน

ด้านสถานศึกษา สรุปได้ว่า 1. จัดทำคู่มือการปฏิบัติตนตาม กฎ ระเบียบของโรงเรียน 2. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตาม กฎ ระเบียบของโรงเรียน

ด้านการสอน/หลักสูตร สรุปได้ว่า 1. โรงเรียนให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา 2. โรงเรียนศึกษาสภาพและความต้องการของนักเรียน

ด้านครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอน สรุปได้ว่า 1. โรงเรียนมีการนิเทศ ติดตาม ภายในสถานศึกษา ทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ 2. ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ มีการตรวจแผนการสอนของครูผู้สอน

ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม สรุปได้ว่า 1. โรงเรียน และชุมชนร่วมกันสร้างกลุ่มเครือข่ายผู้ปกครองในพื้นที่ช่วยกันสอดส่อง ป้องกัน ดูแลพฤติกรรมของนักเรียน พร้อมทั้งให้แจ้งข่าวสารกับโรงเรียน 2. โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ต่อต้านแหล่งอบายมุขให้กับนักเรียน และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้เรื่องโทษของการมั่วสุม

ระยะที่ 3 ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีทั้งหมด 6 ด้าน ผลปรากฏดังตารางที่ 2

รายการความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง	ระดับความเหมาะสม (n=26)		
	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ค่าเบี่ยงเบน S.D.	แปลผล
ด้านที่ 1 ด้านนักเรียน	4.64	0.50	มากที่สุด
ด้านที่ 2 ด้านครอบครัว	4.55	0.53	มากที่สุด
ด้านที่ 3 ด้านสถานศึกษา	4.55	0.50	มากที่สุด
ด้านที่ 4 ด้านการสอน/หลักสูตร	4.60	0.52	มากที่สุด
ด้านที่ 5 ด้านครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอน	4.59	0.50	มากที่สุด
ด้านที่ 6 ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม	4.63	0.47	มากที่สุด
รวม 6 ด้าน	4.59	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 รวมทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.50) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} =$

4.63, S.D. = 0.47) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการมากที่สุด 3 ลำดับแรกของแต่ละด้าน ผลปรากฏดังนี้

1. ด้านนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.50) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ 1. ครูที่ปรึกษาออกเยี่ยมบ้านเพื่อหาสาเหตุ สภาพปัญหาการเรียนของนักเรียน และพูดคุยกับนักเรียน ผู้ปกครองให้เข้าใจถึงความสำคัญของการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.33) รองลงมาคือ 2. ครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษาหาโอกาสพบปะพูดคุยกับ พ่อ แม่ผู้ปกครองเพื่อขอความร่วมมือในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.40) และ 3. โรงเรียนจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน บริการแนะแนวให้คำปรึกษาแก่นักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.43)

2. ด้านครอบครัว โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.53) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 1. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองและนักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา เช่น กิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ เป็นต้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.37) รองลงมาคือ 2. คณะครูร่วมมือกันพิจารณาหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียน หรือจัดหาระดมทุนการศึกษาให้กับนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.40) และ 3. โรงเรียนอธิบายให้ผู้ปกครองเห็นถึงความสำคัญของการเรียน และโอกาสในการทำงานหรือสิ่งที่นักเรียนจะได้รับเมื่อเรียนจบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.43)

3. ด้านสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.50) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ 1. จัดทำคู่มือการปฏิบัติตนตาม กฎ ระเบียบของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.40) รองลงมาคือ 2. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตาม กฎ ระเบียบของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.45) และ 3. โรงเรียนจัดทำแผนความปลอดภัยสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.47)

4. ด้านการสอน/หลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.52) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ 1. โรงเรียนให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.40) รองลงมาคือ 2. โรงเรียนศึกษาสภาพและความต้องการของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.43) และ 3. โรงเรียนปรับปรุงหลักสูตรเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.45)

5. ด้านครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.50) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ 1. โรงเรียนมีการนิเทศ ติดตาม ภายในสถานศึกษา ทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.40) รองลงมาคือ 2. ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ มีการตรวจแผนการสอนของครูผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.49) และ 3. พัฒนาครูให้มีความรู้ที่ทันสมัยและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการสร้างทักษะวิชาชีพครู อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.43)

6. ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.47) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ 1. โรงเรียน และชุมชนร่วมกันสร้างกลุ่มเครือข่ายผู้ปกครองในพื้นที่ช่วยกันสอดส่องป้องกัน ดูแลพฤติกรรมของนักเรียน พร้อมทั้งให้แจ้งข่าวสารกับโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.37) รองลงมาคือ 2. โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ต่อต้านแหล่งอบายมุขให้กับนักเรียน และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้เรื่องโทษของการมั่วสุม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.40) และ 3.

ให้ความรู้แก่นักเรียนในการดูแลความปลอดภัยของตนเองอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.45)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน อยู่ในระดับน้อย 4 ด้าน และเมื่อเรียงลำดับ รายด้านที่เป็นสาเหตุมากที่สุด ได้แก่ ด้านนักเรียน รองลงมา ได้แก่ ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม ด้านการสอน/หลักสูตร ด้านครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอน ด้านครอบครัว ด้านครอบครัว ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายการของสาเหตุที่มีผลต่อการออกกลางคันที่มีสาเหตุสำคัญหรือเร่งด่วนมากที่สุด ใน 2 ลำดับแรก ปรากฏดังนี้

1.1 ด้านนักเรียน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ติดการพนัน ติดเกม ติดเพื่อน และติดยาเสพติด รองลงมา คือ ขาดเรียนบ่อยครั้งจนหมดสิทธิ์สอบ ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากปัญหาครอบครัว ผู้ปกครองไม่ได้ดูแลอย่างใกล้ชิด มีกลุ่มเพื่อนที่โน้มน้าวกดดันให้ลองทำลองเล่น หรือรูปแบบการจัดการเรียนสอนของครูผู้สอนไม่น่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พุทธชาติ สร้อยสน และคณะ (2560: 169-174) พบว่า สภาพปัญหาของการออกกลางคันของนักเรียน ด้านที่ 1 ด้านพฤติกรรมส่วนตัวของนักเรียนนักศึกษา ซึ่งเป็นสาเหตุที่สำคัญมากที่สุดในการออกกลางคัน คือ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัย ปัญหาการตั้งครรภ์ การติดสารเสพติด ติดเกมส์ การทำงานกลางคืนทำให้พักผ่อนไม่เพียงพอ ไม่ชอบสาขาวิชาที่เรียนแต่เข้าเรียนตามเพื่อน/ติดเพื่อน ทำให้ส่งผลต่อคะแนน หรือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่สอดคล้องต่อความต้องการและปัญหาส่วนตัว สุขภาพไม่อำนวยต่อการมาเรียน ทำให้เกิดการขาดเรียนเป็นประจำต่อคะแนนการเข้าเรียนในรายวิชานั้น ๆ

1.2 ด้านครอบครัว พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครอบครัวมีฐานะยากจน รองลงมา คือ ครอบครัวไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่ อาจเกิดจากครอบครัวมีรายได้ไม่แน่นอน บิดามารดาต้องออกไปทำงานต่างจังหวัด ส่งผลให้นักเรียนต้องอยู่กับพี่และคอยดูแลน้อง จึงเป็นผลทำให้รายได้ไม่พอจ่ายในครอบครัว และขาดการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธีรวิทย์พิชชา ท่วมทับ (2563: 98) พบว่า ด้านครอบครัว สาเหตุหลัก คือ รายได้ของครอบครัวไม่เพียงพอ/ต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ รองลงมา คือ ความไม่พร้อมด้านฐานะทางครอบครัว ขาดผู้สนับสนุน/ขาดผู้รับผิดชอบส่งเสียค่าใช้จ่ายในการเรียน

1.3 ด้านสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ภาวะเปียบของโรงเรียนเคร่งครัดเกินไป รองลงมาคือ ความปลอดภัยภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งส่วนใหญ่อาจเกิดจากการที่นักเรียนไม่เข้าใจ หรือไม่ชอบกฎระเบียบของสถานศึกษาที่เคร่งครัดเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธีรวิทย์พิชชา ท่วมทับ (2563: 98) พบว่า สาเหตุการออกกลางคัน ด้านสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กฎ ระเบียบข้อบังคับของวิทยาลัยเคร่งครัดเกินไปปฏิบัติได้ยาก รองลงมา คือ ระบบบริการ อินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ

1.4 ด้านการสอน/หลักสูตร พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักสูตรที่เปิดสอนไม่ตรงกับความต้องการของนักเรียน รองลงมา คือ โรงเรียนขาดการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง อาจเกิดจาก บริบทของโรงเรียนตั้งอยู่บนพื้นที่สูง มีบุคลากรไม่เพียงพอ และงบประมาณที่จำกัด ส่งผลให้โรงเรียนไม่สามารถจัดทำหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของ

นักเรียนได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับของ Bae. Sung Ah (2008) พบว่า ส่วนใหญ่ของผู้ให้ข้อมูลไม่ได้เชื่อมโยงความสำคัญกับการศึกษาของโรงเรียนมัธยมปลายในอนาคตของชีวิต เมื่อพวกเขา กำลังเรียนโรงเรียนมัธยมปลาย เพราะพวกเขา รู้สึกว่าหลักสูตรของโรงเรียนไม่ได้เกี่ยวข้องกับ ความสนใจ หรือความต้องการ นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ รู้สึกว่า พวกเขาไม่ได้รับการดูแลโดยครูในช่วงการออกกลางคัน พวกเขา มีประสบการณ์ คือ ความง่ายที่จะลดชั้นเรียนและสนุกตื่นเต้นที่อยู่นอกโรงเรียน และไม่มีตัวเลือกอื่น ๆ นอกเหนือจากการออกกลางคันจากโรงเรียน

1.5 ด้านครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขาดเทคนิคและวิธีการในการถ่ายทอดความรู้ รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับเนื้อหา รายวิชา อาจเกิดจากขาดคุณภาพ ขาดการปรับปรุงตนเองและพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ทันต่อเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีความสอดคล้องกับของ สุริยา ยะโส (2561: 116) พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัญหาสูงสุด คือ ด้านครูผู้สอนและครูที่ปรึกษานั้นเกิดจากครูผู้สอนเคร่งครัดในระเบียบ เรื่องส่งงาน หรือครูผู้สอนไม่มีเทคนิคการนำเสนอที่น่าสนใจ

1.6 ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ แหล่งอบายมุขอยู่ใกล้สถานศึกษาจนเกินไป ง่ายต่อการหนีเรียน รองลงมาคือ ขาดการดูแลความปลอดภัย บริเวณรอบสถานศึกษา อาจเกิดจากโรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่บริเวณกลางชุมชน มีร้านค้าอยู่ใกล้บริเวณชุมชน นักเรียนรู้จักกับร้านค้าที่แอบขายอบายมุข ทำให้ง่ายต่อการหนีเรียนไปมั่วสุม และด้วยประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่มีแต่งงานก่อนวัยอันสมควร จึงส่งผลให้ความปลอดภัยบริเวณรอบสถานศึกษาลดลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธัญญพิชชา ท่วมทับ (2563: 98) พบว่า สาเหตุการออกกลางคัน ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แหล่งมั่วสุมอยู่ใกล้สถานศึกษา ทำให้ง่ายต่อการหนีเรียน รองลงมา คือ แหล่งอบายมุขอยู่ใกล้สถานศึกษาทำให้ง่ายต่อการกระทำผิด

2. ผลการศึกษาการหาแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จากการสัมภาษณ์และสอบถามข้อคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ 11 คน ผลปรากฏดังนี้

ด้านนักเรียน สรุปได้ว่า 1. ครูที่ปรึกษาออกเยี่ยมบ้านเพื่อหาสาเหตุ สภาพปัญหาการขาดเรียนของนักเรียน และพูดคุยกับนักเรียน ผู้ปกครอง ให้เข้าใจถึงความสำคัญของการเรียน 2. ครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษาหาโอกาสพบปะพูดคุยกับ พ่อ แม่ผู้ปกครองเพื่อขอความร่วมมือในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียน 3. โรงเรียนจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน บริการแนะแนวให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Anderson. Kenneth Rufus (2003) พบว่า โรงเรียนได้มีการดำเนินการด้วยความหลากหลายกับเด็กนักเรียนที่มีผลการเรียนที่ต่ำ โดยการจัดให้นักเรียนเป็นกลุ่มในการเรียนซ่อมเสริมการแยกเด็กออกจากโปรแกรมเพื่อเข้าโปรแกรมเสริมให้มีความเหมาะสมสำหรับกับเด็กในกลุ่มนั้น

ด้านครอบครัว สรุปได้ว่า 1.จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองและนักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา เช่น กิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ เป็นต้น 2. คณะครูร่วมมือกันพิจารณาหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนหรือจัดหาระดมทุนการศึกษาให้กับนักเรียน 3. โรงเรียนอธิบายให้ผู้ปกครองเห็นถึงความสำคัญของการเรียนและโอกาสในการทำงานหรือสิ่งทีนักเรียนจะได้รับเมื่อเรียนจบ ซึ่งสอดคล้องกับ สิทธิพร เกษจ้อย (2560: 99) สรุปว่า ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ปกครองมีรายได้ต่ำ ครอบครัวมีฐานะยากจน ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถสนับสนุนการเรียนได้ สถานที่ตั้งของบ้านที่นักเรียน อาศัยอยู่นั้นอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม เช่น อยู่ในชุมชนแออัด

อยู่ใกล้แหล่งอบายมุข ฯลฯ พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนออกไปช่วยทำงานและหารายได้เลี้ยงครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน ไม่เอื้ออำนวยต่อการมาเรียน ผู้ปกครองไม่มีอาชีพที่แน่นอน ย้ายที่อยู่บ่อย นักเรียนจึงต้องอพยพติดตาม ผู้ปกครอง ผู้ปกครองเน้นการทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัวมากกว่าการดูแลเอาใจใส่เรื่องการเรียนของ

ด้านสถานศึกษา สรุปได้ว่า 1. จัดทำคู่มือการปฏิบัติตนตาม กฎ ระเบียบของโรงเรียน 2. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตาม กฎ ระเบียบของโรงเรียน 3. โรงเรียนจัดทำแผนความปลอดภัยสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญโชติ ชำนาญ และอุไรรัก ดรุณวรรณ (2554) พบว่าด้านสถานศึกษา ควรลดความเข้มงวดเรื่องกฎระเบียบของสถานศึกษาลง

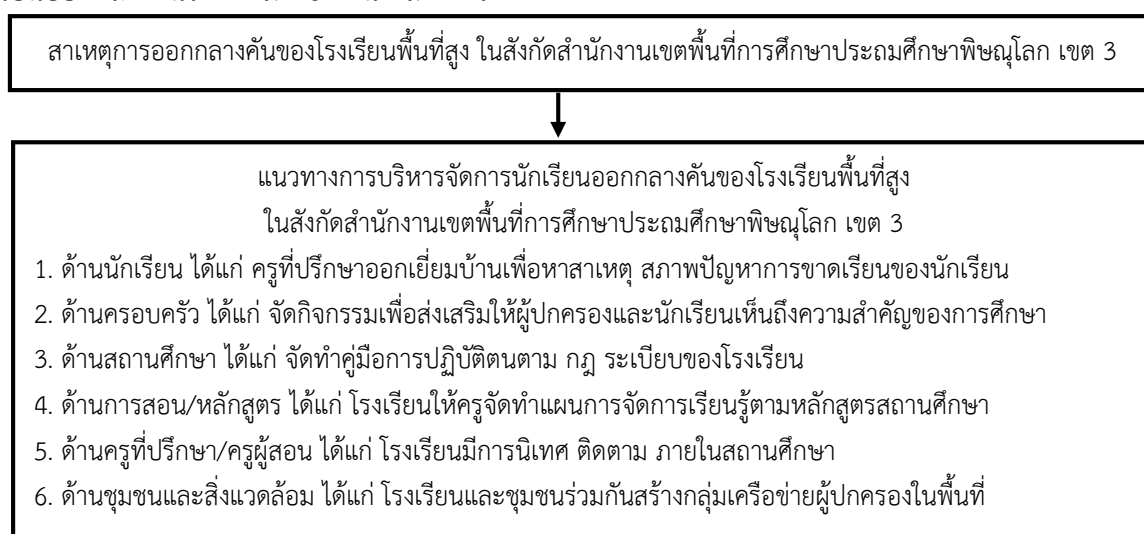
ด้านการสอน/หลักสูตร สรุปได้ว่า 1. โรงเรียนให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา 2. โรงเรียนศึกษาสภาพและความต้องการของนักเรียน 3. โรงเรียนปรับปรุงหลักสูตรเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

ด้านครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอน สรุปได้ว่า 1. โรงเรียนมีการนิเทศ ติดตาม ภายในสถานศึกษา ทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ 2. ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ มีการตรวจแผนการสอนของครูผู้สอน 3. พัฒนาครูให้มีความรู้ที่ทันสมัยและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการสร้างทักษะวิชาชีพครู

ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม สรุปได้ว่า 1. โรงเรียน และชุมชนร่วมกันสร้างกลุ่มเครือข่ายผู้ปกครองในพื้นที่ช่วยกันสอดส่อง ป้องกัน ดูแลพฤติกรรมของนักเรียน พร้อมทั้งให้แจ้งข่าวสารกับโรงเรียน 2. โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ต่อต้านแหล่งอบายมุขให้กับนักเรียน และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้เรื่องโทษของการมั่วสุม 3. ให้ความรู้แก่นักเรียนในการดูแลความปลอดภัยของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โกมล จันทวงษ์ (2558: 127) พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนและหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมและควรจัดบรรยากาศให้น่าเรียน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 สำหรับนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันได้ทั้งหมด 6 ด้าน แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สรุปแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูงมาใช้เป็นสารสนเทศ เพื่อประกอบการวางแผนหรือการดำเนินการตามนโยบายลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนได้

1.2 แนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนพื้นที่สูงโรงเรียนหรือหน่วยงานสามารถนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียนและแต่ละหน่วยงานได้

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนออกกลางคัน

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน

2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบการลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

โกมล จันทวงศ์. (มกราคม-มิถุนายน 2558). ปัจจัยสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ศูนย์สระแก้ว. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์. 5(1): 127-141.

ธัญญ์พิชชา ท่วมทับ. (2563). แนวทางการป้องกันการออกกลางคันของนักศึกษากลุ่มเสี่ยง กรณีศึกษา: วิทยาลัยเทคนิคคูตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

บุญโชติ ชำนาญ และอุไรรัก ดรอุณวรรณ. (2554). การศึกษาปัญหาและสาเหตุการออกกลางคันของ นักศึกษานักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.tnk.ac.th/>. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2566.

พุทธชาติ สร้อยสน และคณะ. (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2560). การศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการลดปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมต่อเรือหนองคาย. วารสารการประชุมทางวิชาการของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 55. สาขาศึกษาศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์และ บริหารธุรกิจ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 31 มกราคม-3 กุมภาพันธ์ 2560 หน้า 169-174. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สิทธิพร เกษจ้อย. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย โรงเรียนขามแก่นนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จ.ขอนแก่น.

- สุริยา ยะโส. (2561). การพัฒนาแนวทางการลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษา
มหาสารคาม สถาบันอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2554). สถิติการออกกลางคันของ
นักเรียน ปีการศึกษา 2552. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงาน
ปลัดกระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- Anderson, K. R. (2003) . **An analysis of factors that contribute to school dropoutsgrades
eight through twelve.** In Doctor of Philosophy Dissertation. Union Institute and
University.
- Bae. Sung Ah. (2008). **High school dropping-out and returning: Cause studies and policy
recommendations.** University of Illinois. [สื่อออนไลน์]. แหล่งที่มา: [https://search.proquest.com/openview/84d0c903e55c1c9eb920af901975fe34/1?pqorigsite=gscholar&cbl=18750
&diss=y](https://search.proquest.com/openview/84d0c903e55c1c9eb920af901975fe34/1?pqorigsite=gscholar&cbl=18750&diss=y). 10 กรกฎาคม 2566.

